117

HIZTEGI BATUA

abonamendu – agertze[1]

abonamendu iz.: *Musika Hamabostaldiko abonamendua.*
abonatu 1, abona, abonatzen. *du* ad. 1 'aintzat, ontzat hartu'. 2 'goraipatu'. 3 *da* ad. h. **harpidetza egin.**
abonatu 2 iz. h. **harpidedun.**
abondant izond. *Zah.* 'nasaia, oparoa, ugaria'.
abondantzia iz. *Zah.* 'nasaitasuna, oparotasuna, ugaritasuna'.
abonu 1 iz. 'laudorioa'.
abonu 2* e. **ongarri.**
abonu 3* e. **abonamendu.**
abordatu, aborda, abordatzen. *du* ad. *Itsas.*
abordatze
aboro* e. **haboro.**
abortatu, aborta, abortatzen. *du* ad.
abortatze
abortu
abortza
abots* e. **ahots.**
abrasio iz. *Geol.*
abrigo iz. *Heg.* h. **beroki.**
abrigu iz. *Bizk.* 'keinua, imintzioa'.
abrikot iz. *Prunus armeniaca.*
abrikotondo iz. *Prunus armeniaca.*
absente
absentismo
absentzia
abside
absintio* e. **asentsio-belar.**
absolbitu, absolbi, absolbitzen. *du* ad.
absolbizio iz. *Zah.* 'absoluzioa': *Aralarko absolbizio eguna.*
absolutibo izond. *Hizkl.*
absolutismo
absolutista
absolutu
absolutuki
absolututasun
absoluzio
abstenitu, absteni, abstenitzen. *da* ad.
abstentzio
abstinentzia iz. 1 'haragi-uztea, mehea'. 2 *Med.*: *abstinentzia-sindromea.*
abstraktu
abstrakzio

[1] Arau honek osatu eta eguneratu egiten du 44. Arauan argitaratutako Hiztegi Batuko zerrenda, **abonamendu - agertze** tarteko hitzei dagokienez. Arau berria da, beraz, kontuan hartzekoa.

absurdo
abudhabiar (herritarra).
abudo* e. **agudo.**
abujar (herritarra).
aburdiko* e. **burko, bururdi.**
aburna iz. 'loina'.
aburska* e. **ahuspez.**
aburu iz.: *zenbat buru hainbat aburu; aburu bateko, aburu bereko.*
-ren aburuz
aburukide
aburumenka adlag. 'iritzira'.
abusatu 1, abusa, abusatzen. *du* ad.
abusatu 2, abusa, abusatzen. *da* ad. *Ipar.* 'jostatu, dibertitu'.
abusu iz. 1 'erabilera okerra, bidegabea, gehiegizkoa, etab'. 2 *Zuz.*
abuztu
abzesu
abzisa
abzisa(-)ardatz
accessit
adabaki
adabakitu h. **adabatu.**
adabatu, adaba, adabatzen. *du* ad.
adabegi
adabegitsu
adabeso iz. 'zuhaitzaren adar nagusietako bakoitza'.
adabu* e. **adabaki.**
adaburu
adaburutu, adaburu(tu), adaburutzen. 1 *du* ad. 'zuhaitzari adar-abarrak soildu'. 2 *da* ad. 'zuhaitza adar--abarrez hornitu'.
adagio iz. *Mus.*
adaje
adakera iz. 'adarren multzoak duen izaera'.
adaki
adakitu, adaki(tu), adakitzen. *du* ad. 1 'adarrei adaxkak eta hostoak kendu'. 2 'adar moztuez egurra egin'.
adaptatu* e. **egokitu, girotu, laketu, moldatu.**
adar iz. 1 'animalien hezur luzakina': *akerrak adarrak okerrak ditu; adar-oker.* 2 'zuhaitzen enborretik ateratzen den besoa': *pagoaren adarrak moztu.* 3 'musika tresna': *adar-hotsa entzun.* 4 'bidearen, zientzien, etab.en zatia'. 5 'aulkiaren eta ohearen atzeko aldea'. 6 'zapatak jantzten laguntzeko tresna'.
adarra jo: *niri behintzat ez didazu adarrik joko!*
adar(-)zulo 'uztarriaren zatia'.
adarbakar 1 izond. 'adar bakarra duena'. 2 iz. 'adar bakarreko animalia mitologikoa'.
adarbakoitz 'adarbakarra'
adardun
adareta iz. 'golde-mota'.
adargabe izond.
adarjotzaile
adarjotze
adarka adlag.
adarka egin 'adarkatu'.
adarkada
adarkadura
adarkari izond. 'adarka egiten duena'.
adarkatu, adarka(tu), adarkatzen. 1 *du* ad.: *zezenak adarkatu zuenean.* 2 *da* ad.: *bidea adarkatzen den gunean.*
adarki iz.: *adarkizko orrazia.*
adarmotz edo **adar-motz** izond. 'adar bat behintzat falta zaiona edo moztua duena'.

adaro iz. 'hortzik gabeko eskuare modukoa, ukuilu eta abarrak garbitzeko erabiltzen den tresna'.
adarreko iz. (eduki-neurria).
adarrondo iz. *Ipar.* 'adabegia'.
adarrondotsu izond. *Ipar.* 'adabegitsua'.
adartsu
adartu, adar(tu), adartzen. *da* ad. 'adarrak atera'.
adarzabal iz. *Damma damma.*
adasdun
adats iz.: *adats-izpiak zituen urrearen pareak.*
adausi
    adausi egin
adausika
adaxka
adberbio
addar iz. *Zub.* 'deabruaren izena'.
addisabebar (herritarra).
adei
    adei(-)lege 'adeitasuna'.
adeitasun
    adeitasunez
adeitsu
adeitsuki adlag. 'adeitasunez'.
adelatu, adela, adelatzen. *da/du* ad. *batez ere Zub.* 'prestatu, apailatu'.
adelazale iz. *Zub.*
adelu iz. 1 'prestaketa'. 2 'apaingarria'.
adendar (herritarra).
adesara adlag. *Zub.* 'arestian'.
adi 1 adlag.
adi 2 iz.
adi egon: *doinu horren adi nago; umeari adi egon dira; begiak lurrera adi.*
adia iz. 'auhena, deitorea': *hemen aitortu nahi ez duzuna han aitortuko duzu adiaz eta negarrez.*
adia galdu: *ahozabalka eta adia galdurik egon da goiz osoan.*
adiabatiko
adiagile iz. 'erostaria'.
adiaka adlag.
adiakari iz. 1 'erostaria'. 2 (hegazti harraparia) *Syrnium aluco.*
adiakatu, adiaka, adiakatzen. *da* ad.
adibide
    adibidez adlag.: *zuk, adibidez, ez duzu hitza bete.*
    adib. *adibidez*-en 'laburdura'.
adiera
adierazezin
adierazgailu* e. **seinale**.
adierazgarri 1 iz.: *besoan zeraman taldearen adierazgarria.* 2 izond.: *adibide adierazgarriak aipatu ditu.*
adierazi 1, adieraz, adierazten. *du* ad.
adierazi 2 iz.: *adierazlea eta adierazia.*
adierazkizun iz. 'adierazi (behar) dena'.
adierazkor izond.: *hitz adierazkorren ortografia.*
adierazkortasun
adierazle
adierazpen iz.: *adierazpen askatasuna.*
adierazpide
adierazte
adieraztera eman* e. **aditzera eman**.
adierraz
adierraztasun
adietan eman *Bizk.* 'aditzera eman'.

adiezin izond. 'ulergaitza'.
adigabe
adigabetu, adigabe(tu), adigabetzen. *da/du* ad.
adigai
adigaitz
adigaiztasun iz. 'ulergaiztasuna'.
adigarri 1 iz. 'azalpena; adibidea'. 2 izond. 'ulergarria; aditzea merezi duena, gogoangarria': *ipuinaren ondorio adigarriak.*
adigarritasun iz. 'ulergarritasuna'.
adiguri iz. *Heg.* 'oparia'.
adikatu, adika, adikatzen. *da* ad. 'nekatu'.
adikune iz. *Bizk.* 'begirada'.
adimen
adimen urriko
adimen(-)urritasun
adimendu h. **adimen.**
adimendun izond. 'arrazionala'.
adimengabe izond.
adimentsu izond. 'adimen handi, zorrotzekoa'.
adimenzale
adin iz. 1 'edadea'. 2 *Bizk. Zah.* 'adimena'.
    adinean sartu
    adinetara etorri
    adinetara heldu
    adin handi
    adin izan *da/du* ad. *Ipar.* eta *Naf.*: *Pello eta biok adin(ak) gara* (hots, 'adin berekoak').
    adin nagusiko *Sin.* **adindun.**
    adin(-)nagusitasun iz. 'adindunaren egoera'.
    adin txikiko* e. **adingabe.**
adina
    adinean
adinako
adinaldi
adinbat 'adina, beste'.
    adinbateko izlag.
adindu, adin(du), adintzen. *da* ad.
adindun izond. *Anton.* **adingabe.**
adineko
adineratu, adinera(tu), adineratzen. *da* ad.
adinetaratu h. **adineratu.**
adingabe izond. *Anton.* **adindun.**
    adingabeko
adingabetasun
adinkide
adinon
    adinonez
adintsu 1 izond. 'adin handikoa'.
adintsu 2 izond. 'ia adin berekoa'.
    adintsu izan 'ia adin bereko izan': *adintsu(ak) dira Joanes eta Martin.*
adio
    adio(ak) egin 'adio esan'.
    adio(ak) erran, esan: *aberastasunei adio esan.*
    ez adiorik
adiposo izond.: *ehun adiposoa.*
adiskidantza
adiskide
    adiskide handi 'adiskide mina'.

adiskide kutun 'adiskide mina'.
adiskide mami 'adiskide mina'.
adiskide min
adiskidego iz. *Lap.* eta *Naf.*: 'adiskidetasuna, adiskidantza'.
adiskideki adlag. *g.er.* 'adiskidetasunez'.
adiskidetasun
adiskidetsu izond.: *harreman adiskidetsuak;* adlag.: *adiskidetsu hitz egin zigun.*
adiskidetu, adiskide(tu), adiskidetzen. *da/du* ad.
adiskidetza iz. 'adiskidetasuna'.
adiskidetzaile
adiskidetzako iz. 'adiskidetzat hartzen dena'.
adiskidetze iz.: *adiskidetzeko ekitaldia.*
aditasun iz. 'adi egotea, arreta'.
aditibo* e. **gehigarri.**
aditu 1, adi, aditzen. *du* ad. 1 'entzun'. 2 'ulertu'. 3 'usaimenaz sumatu'.
elkar aditu
ez aditu(arena) egin
aditu 2 izond. eta iz.: *lege kontuetan adituek diotenez.*
aditz
aditz-izen *Hizkl.*
aditz-joko *Hizkl.*
aditz laguntzaile *Hizkl.*
aditz nagusi *Hizkl.*
aditz trinko *Hizkl.*
aditzaile iz.: *aditzaile onari, hitz gutxi.*
aditze
(zerbaiten) aditzea izan: *badut horren aditzea.*
aditzez adlag.: *ez dut aditzez baizik ezagutzen.*
aditzen eman *Bizk.* 'aditzera eman'.
aditzera iz. *Gip.* h. **aditze.**
aditzera eman (*jakitera eman* baino egokiagoa da).
aditzoin
aditzondo
adiuntza iz. 'sasoia, garaia'.
adiuntzaz adlag. 'garaiz'.
adiurre iz. *Zah.* h. **aiurri.**
adiutu h. **aiutu.**
adizkera
adizki
adizkitegi iz. *Gram.*
adizlagun
adjektibo
adjudikatu, adjudika, adjudikatzen. *du* ad.
adjudikazio
adjudikaziodun
adlatibo izond. *Gram.*
administradore* e. **administratzaile.**
administralgo* e. **administrazio.**
administrari iz. 'administrazioko langilea': *administrariak, administrari laguntzaileak.*
administraritza
administratibo izond.: *hiriburu administratiboa.*
administratu, administra, administratzen. *du* ad.
administratzaile iz. 'administratzen duena'.
administrazio
administrazio(-)kontseilu
administrazio(-)zuzenbide
admiratu* e. **amiratu.**

adobe iz. *Tekn.*
adoleszente iz. h. **nerabe** (eta, dagokionean, *gaztetxo* ere erabil daiteke).
adoleszentzia iz. h. **nerabezaro, nerabetasun.**
adoptatu, adopta, adoptatzen. *du* ad. 'seme edo alabatzat hartu'.
adopzio iz.: *adopzio-legea.*
adoragarri izond.: *Jainkoa bakarrik da adoragarria.*
adorarazi, adoraraz, adorarazten. *dio* ad.
adoratu, adora, adoratzen. *du* ad.
adoratzaile
adorazio
adore
  adore eman
adoregabe izond.
adoregabetu, adoregabe(tu), adoregabetzen. *da/du* ad.
adoretsu
adoretu, adore(tu), adoretzen. *da/du* ad.
adornatu, adorna, adornatzen. *du* ad. *Heg. Beh.* 'apaindu'.
ados
  ados egon
  ados etorri *Sin.* **bat etorri.**
  ados izan
  ados jarri
adostasun
adoste iz. '(jokoan) berdinketa'.
adostu, ados(tu), adosten. *da* eta *da/du* ad. 1 'ados egon, jarri'. 2 'elkar hartu'. 3 'berdindu'.
adreilu
adreiluztatu, adreiluzta, adreiluztatzen. *du* ad.
adrenalina
adrendu iz. *Naf.* 'trebetasuna'.
  adrendua hartu *Naf.* 'era hartu': *makina berriari adrendua hartu dio.*
adreri* e. **leinu.**
adret izond. *Zub.* 'trebea'.
adrezatu, adreza, adrezatzen. *zaio/dio* ad. *Ipar. g.g.er.* 'zuzendu, norabideratu'.
adrezia iz. *Ipar. Herr.* 'trebetasuna'.
adriatiko izond.: *Itsaso Adriatikoa.*
adskribatu, adskriba, adskribatzen. *du*, ad. *Zuz.*
adsortzio iz. *Kim.*
adstratu iz. *Tekn.*
adu iz. *Batez ere Bizk.* 'zoria, patua'.
aduana
  aduana(-)zerga *Sin.* **muga(-)zerga.**
aduanazain
adulterio
adur 1 iz. *Sin.* **lerde.**
  adur(-)zapi
adur 2 iz. *Gip.* 1 'zoria'. 2 'ahalmen ezkutu harrigarria'.
adurretako* e. **adur(-)zapi.**
adurti izond. *Sin.* **lerdetsu.**
aerobiko izond. *Tekn.*
aerobio iz.
aerodinamika iz. *Fis.*
aerodinamiko
aerodromo
aeroespazial izond.
aeroklub
aerolabangailu
aerolito

aerometro
aeromodelismo
aeronauta
aeronautika
aeronautiko
aerosol
aerostatika
aerostato
afaitatu, afaita, afaitatzen. *da/du* ad. *Ipar. Zah.* 'apaindu'.
afalaitzin iz. *Ipar.* 'afalaurrea'.
afalaurre
afaldar iz. h. **afaltiar**.
afaldu, afal, afaltzen. *du* (*Heg.*) edo *da* (*Ipar.*) ad.
afalondo
afalordu
afaloste
afaltegi
afaltiar
afaltoki
afan iz. *Heg.* h. **zaletasun, harrokeria, grina.**
afari
  afari arin 'afariusia, barau-egunetako afaria'.
  afari(-)lege 'afari arina': *afari-legea egin dugu.*
  afari-merienda
  afaritan: *anitz edan ote zuten afaritan?*
  afaritara: *goazen orain afaritara, gero lotara.*
afariketa 'haur(-)jokoa' (*afariketan egin, ibili, jardun* esapideetan erabiltzen da batez ere): *egingo dugu afariketan, ni aita eta zu ama?*
afarite iz. (batez ere leku-denborazko kasuekin erabiltzen da): *afariten ari dira nonbait; jarri ziren mahaian afariteko gogo handiz; deitu gaituzte afaritera.*
afariusi iz. 'afari arina, barau-egunetako afaria'.
afasia
afasiko
afektatu* e. **erasan, hunkitu, ukitu.**
afektibitate
afektibo
afektibotasun
afektu
afera
afganiar (herritarra).
afganistandar (herritarra).
afgano* e. **afganiar, afganistandar.**
afiliatu, afilia, afiliatzen. *du* eta *da* ad.
afiliazio
afin *Mat., Kim.*
afinatu, afina, afinatzen. *du* ad. *Mus. Heg.* h. **tonuan jarri, aurrindu.**
afinitate iz. *Mat., Kim., Bot.*
afirmazio* e. **baieztapen, baiezko.**
afixa *Sin.* **kartel.**
afizio iz. *Heg. Beh.* h. **zaletasun.**
afizionatu iz. *Heg. Beh.* h. 1 **zale.** 2 **amateur.**
afoinu iz. *Heg.* 'haize hezea, hezetasuna'.
afonia
afoniko
aforismo
aforo* e. **edukiera; neurketa.**
afrikaans (hizkuntza).

afrikaerditar (herritarra).
afrikaner
afrikar
afro (hitz elkartuetako lehen osagai gisa erabiltzen da).
afrodisiako
afrontu iz. 1 *Bizk.* 'haizea eta euria batera'. 2* *Ipar.* e. **afruntu.**
afruntu iz. *Batez ere Ipar.* 'laidoa'.
afusilatu* e. **fusilatu.**
aga *Hist.*
agabe
agai* e. **haga.**
agaka* e. **alfabeto.**
agaramondar* e. **agaramontar.**
agaramontar
agata iz. (harribitxia).
agelki* e. **borragoma.**
agenda
agente
agentzia
agerbide
agergarri iz.: *gure bihotzeko saminaren agergarritzat.*
ageri izond.: *leku ageria.*
agerian
  ageri-agerian (eduki, egon, jarri)
  agerian (eduki, egon, jarri)
agerigabe izond. 'ezkutukoa'.
ageri izan, ageri, ageriko. *da* eta *du* ad.: *garbi ageri da horren bihotz ona; ageri duzu ez zarela hemengoa.*
ageriki
ageriko izlag.: *politikarien ageriko bizitza*; *ageriko aurrezkia. Sin.* **jendaurreko, publiko.**
agerira adlag.: *agerira atera, agerira ekarri* gisako esapideetan erabilia.
ageririk adlag. *Ipar.* 'ageriki'.
ageriz adlag. 'ageriki'.
agerizko h. **ageriko.**
agerkai iz. 1 'agiria'. 2 'erakuskaria, froga'.
agerkari
agerkera
agerketa iz. h. **agerkera, agertze, agerraldi; agerpen, agerraldi, agerkunde.**
agerki iz. *g.er.* 'agerkaia'.
agerkizun
agerkunde iz. 1 'agerpena'. 2 'epifania'.
  goi-agerkunde 'errebelazioa'.
agerleku
agermen iz. *Zah.* h. **agerpen.**
agerpen
agerpide* e. **agerbide.**
agerraldi
agerrarazi, agerraraz, agerrarazten. *du* ad.
agerri izond. *Zah.* h. **ageri.**
agerrian* e. **agerian.**
agerriki* e. **ageriki.**
agerrira* e. **agerira.**
agerritik* e. **ageritik.**
agerriz* e. **ageriz.**
agertoki
agertu 1, ager, agertzen. *da/du* ad.

agertu 2 iz.
agertu bat egin
agertzaile
agertze

(Euskaltzaindiak, Donostian, 2001eko uztailaren 20an eta
2002ko martxoaren 22an, onartua)